

Dokument 172

Odpoveď Predsedníctva slovenskej vlády z 19. 12. 1938 na otázku z ministerstva zahraničných vecí, ktorá sa týkala príbuzných amerického ministra Morgenthaua. Obidve rodiny sa vrátili do Topoľčian.

Predsedníctvo slovenskej vlády v Bratislave.

Číslo: 1680/1938.

Došlo dňa 19. XII. 1938.

Od: Sekretariátu pre prípravu jednaní
s Maďarskom v Bratislave.

Pod čís. 226/1938 zo dňa 16. XII. 1938.

Vec. Intervencia amerického
ministra financií vo veci vypove-
dania rodiny Valzovej a Ivanovskej.

Pred exped.

videl prez. IV. (Dr. Klinovský)¹¹⁸

Ministerstvo zahraničných vecí

(do rúk p. vyslanca Dr. Künzla-Jizerského) v Prahe.

Po prevedenom vyšetrovaní na podklade telefonogramu zo dňa 14. decembra 1938 sa sdeľuje, že záležitosti odstránenia rodiny Valzovej správne Wolfovej (spornej štátnej príslušnosti) a Irmu Ivanovskej a jej dcéry Evy (maďarskej štátnej príslušnosti) sú zlikvidované. Rodiny tie sa z maďarského zboru vrátili do Topoľčian. Dľa hlásenia okresného náčelníka v Topoľčanoch bolo ich vypovedanie zrušené a pobyt je im ďalej v Topoľčanoch trpený.

II. (na spise I.)

K čís. 286/38.

Sekretariátu pre prípravu jednaní s Maďarskom

Na vedomie.

Bratislava, 28. XII. 1938.

Za predsedu vlády

(nečitateľný podpis)

Ivanovská Irma, bola s jej dcérou odstránená násilne na územie Maďarskom zabrané. Žiadosť jej o povolenie návratu do Topoľčian bola pod číslom 380.203/8/38 13. XII. 38 zaslatá okr. úrad. v Topoľčanoch s poukazom na

¹¹⁸ Po týmto textom je pečiatka Prezídium krajského úradu v Bratislave, datum 28. XII. 1938 a nečitateľný podpis.

likvidovanie v smysle úpravy prez. Krajinského úradu v Bratislave j. 8/12 1938 číslo 77.581/prez-38.

Okr. úrad Topoľčany 23. XII. 38 o 12 h. 15' telefonične vyzvaný o podanie zprávy v zaležitostiach vypovedanie rodiny Valzovej a Armý Ivanovskej.

Odpoludnia vyšetrí a zajtra ráno sdelí telefonične.

24/XII. 38 telefonom o 10 h 35' okr. úrad Topoľčany hlási: rodina Wolfová z obsadeného územia (bez št. prísl.) a nie Valzová je už v poriadku v Topoľčanoch. Ivanovská Irma je maďarská občianka a je tiež už v pokoji. Záležitost' odstránenia týchto rodín bola zlikvidovaná v smysle úpravy prez. Krajin. úradu č.77.581/38 prez.

Uvedené budú ďalej žiť tak ako žily pred ich odstránením do zabraného územia.

Okr. náčelník.

Prijal

(nečitateľný podpis)¹¹⁹

SNA, fond Úrad Predsednictva vlády, kartón 8, 1680/38.

Dokument 173

Zápisnica Četnickej stanice v Žabokrekoch n./Nitrou, okres Topoľčany z 22. 12. 1938 s Tomášom Awsiankom o protižidovskej situácii v Dunajskej Strede po jej obsadení Maďarmi.

Četnícka stanica Žabokrek n/N., okr. Topoľčany.

Zápisnica.

Spísaná dňa 22. decembra 1938 na četnickej stanici v Žabokrekoch n/N. o výčinoch maďarského vojska s krajčiom Tomáš Awsiankom z Žabokrek n/N. čís. p. 114, okr. Topoľčany, ktorý prišiel dňa 15. decembra 1938 z Dun. Stredy okr. Dun. Streda, obsadenej maďarským vojskom.

Kedy bola obec obsadená maďarským vojskom a akým spôsobom?

Obec Dun. Streda bola obsadená maďarským vojskom dňa 5. novembra 1938. Prvý deň po privítaní vojska bol pokoj a maďarské obyvatelstvo s maďarským vojskom oslavovalo príchodu maďarského vojska. Druhý deň počalo maďarské obyvatelstvo vybíjať židom okná a vyrabovali 2 obchody a maďarskí četníci prišli až po vyrabovaní obchodov a ešte volali „Elien“. Že by boli Slovákov lebo Čechov bili maďarskí vojáci lebo maďarskí četníci verejne na uliciach nebolo vidno, prehľadali im však každý deň byty a vyhrážali sa

¹¹⁹ Celý dokument je rukopis.